

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Центр післядипломної освіти

(повна назва факультету)

Кафедра економіки, організації та обліку в АПК

(повна назва кафедри)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри _____

(підпис)

к.е.н., доц. Кузіна Р.В.

(прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 2015 року

Дипломна робота

спеціаліст

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

з теми

**Інформаційно-аналітичне забезпечення обліку витрат
в системі управління підприємством**
(на прикладі ТОВ «Строй-Сервис»)

Виконав: слухач 2 курсу, групи 202

спеціальності 7. 0305901 Облік і аудит

(шифр і назва спеціальності)

Петасюк О.В.

(прізвище та ініціали)

Керівник ст.викл. Безнесюк Я.М.

(прізвище та ініціали)

Науковий консультант

к.е.н., доц. Кузіна Р.В.

(прізвище та ініціали)

Рецензент

(прізвище та ініціали)

ОДЕСА - 2015 року

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах ринкової економіки переважна більшість суб'єктів господарювання є відносно самостійними у прийнятті економічних рішень та самі несуть відповідальність за наслідки їх реалізації. В діяльності кожного підприємства періодично виникають ситуації, коли необхідно вживати заходи, спрямовані на запобігання виникненню кризових явищ чи ліквідацію вже наявних ознак кризи. Одним з ефективних напрямків – є оптимізація витрат підприємства.

Проблема оптимізації витрат з метою підвищення прибутковості в умовах стабілізації економіки України і розвитку ринку є однією з найважливіших взагалі, та особливо гостро вона постає у будівельному комплексі з погляду його подальшого розвитку. Функціонуючи в специфічних умовах конкуренції на регіональних і міжрегіональних будівельних ринках, практично не регульованих державними структурами, у зоні високої інвестиційної, економічної і фінансової невизначеності, значна кількість організацій стають збитковими. Однією з основних причин такого стану є нераціональне використання наявного виробничого потенціалу, як наслідок незбалансованості трудових, матеріальних, та інших ресурсів з обсягами і часом виконання робіт, що виникає вже на початкових стадіях реалізації будівельних проектів. Вирішення цієї проблеми має особливо пріоритетне значення для будівельних організацій, багато з яких знаходяться у перманентному режимі виживання, на межі банкрутства.

За названих обставин виникає потреба у розробці таких методів і методик економічного обґрунтування витрат будівельних організацій, що дали б змогу керівництву своєчасно вживати необхідні заходи забезпечення ефективної діяльності у динамічних умовах будівельного ринку.

Теоретичному осмисленню й обґрунтуванню шляхів забезпечення ефективності витрат будівельних організацій у ринковому конкурентному середовищі, рішенню окремих задач цієї проблеми присвячені роботи

багатьох вітчизняних вчених, зокрема – Адамова В.Є., Гойка А.Ф., Гумби Х.М., Коряцького В.И., Крушевського А.В., Міхельса В.О., Ніколаєва В.П., Педана М.П., Рогожина П.С., Ушацького С.А., Федоренка В.Г.

Проте, ринкові критерії ціноутворення у будівництві, підвищенні вимоги до строків і якості виконання будівельних робіт викликають потребу в оновленні і удосконаленні методів аналізу і регулювання витрат, їх оптимізації та нарощування на цій основі виробничого потенціалу будівельних організацій. Зазначені обставини визначають актуальність роботи, її зміст, постановку цілей, завдань та методів їх вирішення. Важливість вирішення цих питань зумовили вибір теми та доводять її актуальність.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є дослідження теоретичних основ формування витрат підприємства та надання практичних рекомендацій з удосконалення обліково-аналітичного забезпечення та обґрунтування напрямків оптимізації витрат.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення наступних завдань:

- розглянути поняття та сутність категорії витрати та їх класифікацію ;
- проаналізувати нормативно-правове регулювання формування в обліку витрат;
- вивчити об'єкт дослідження на основі інформації річної фінансової, статистичної звітності та даних внутрішнього обліку підприємства;
- дослідити практичні основи систематизації в бухгалтерському обліку інформації та методологію формування витрат на підприємстві;
- встановити за допомогою аудиту достовірність повноти відображення та правильності визначення витрат і формування фінансових результатів;
- надати конкретні рекомендації щодо вдосконалення облікового процесу взагалі та обліку формування витрат;
- надати рекомендації щодо оптимізації витрат підприємства.

Об'єктом дослідження є господарська діяльність ТОВ «Строй-Сервис» в частині операцій, які пов'язані з формуванням витрат підприємства.

Предметом дослідження є система обліку та контролю витрат на підприємстві.

Методи дослідження. Методологічною основою роботи стали діалектичний метод пізнання та системний підхід до аналізу економічних явищ та процесів, що дало можливість комплексно провести дослідження проблеми формування витрат та фінансових результатів. У процесі дослідження використано такі загальнонаукові методи пізнання: спостереження, порівняння, абстракції, індукції і дедукції, вимірювання взаємозв'язків, поєднання аналізу та синтезу, історичного і логічного підходів, узагальнення, а також методи економічного аналізу.

Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі та нормативно-правові акти з питань формування витрат, прибутку підприємства, звітні дані Держкомстату України, податкова і фінансова звітність підприємства ТОВ «Строй-Сервис», наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, матеріали науково-практичних конференцій, професійних періодичних видань.

ВИСНОВКИ

Дослідження, які було проведено в даній роботі, дозволили сформулювати висновки, щодо розвитку теорії, методології і практики бухгалтерського обліку, економічного аналізу та аудиту витрат операційної діяльності підприємств.

Витрати в господарській діяльності підприємства посідають одне з головних проблемних питань теоретичного і практичного характеру. Проведений аналіз визначень сутності поняття «витрати» у спеціальній економічній літературі свідчить про відсутність єдиного його розуміння авторами.

Цю категорію визначають як спожиті ресурси або гроші, які необхідно заплатити за товар і послуги або представлену у грошовому виразі величину ресурсів, які використовуються з певною метою. Більшість науковців підкреслюють вартісну оцінку витрат, їх зв'язок з досягненням основної мети підприємства та певним періодом здійснення витрат.

Найбільш прийнятним вважаємо визначення, відповідно до якого витрати – це достовірно оцінена величина економічних ресурсів, споживання яких у визначеному періоді призводить до змін у складі активів та зобов'язань підприємства та сприяє досягненню цілей його діяльності.

Витрати підприємства мають динамічний характер, а тому потребують постійного контролю і впливу з боку управлінського персоналу у загальній системі менеджменту підприємства. Ця діяльність нерозривно пов'язана з обробкою великих потоків економічної інформації, яка істотно залежить від ефективності системи обліку на підприємстві. Адже для нормального управління і функціонування потрібна достовірна і своєчасна інформація про обсяг витрат, їх відхилення від планових, законність, достовірність та реальність господарських операцій.

Відповідно, рівень ефективності управління підприємством, зокрема його витратами, визначається рівнем повноти і достовірності даних бухгалтерського обліку, досконалістю його методології.

Отже, облік та контроль (внутрішній аудит) витрат є одним з ключових завдань у вирішенні проблем, що виникають під час поточного управління підприємствами, зокрема з позиції оптимального співвідношення між ліквідністю та прибутковістю. Крім того рівень витрат безпосередньо впливає на собівартість продукції (робіт, послуг), а значить і рівень цін та конкурентоспроможність підприємства, що в умовах сучасної ринкової економіки є основним фактором діяльності підприємства.

Нами здійснено аналіз інформаційного забезпечення обліку витрат основної діяльності підприємства. Розглянуто відображення інформації про витрати в облікових регістрах бухгалтерського обліку та внесено пропозиції щодо їх покращення, проведено порівняльний аналіз планових та фактичних витрат з наданням пропозицій щодо їх скорочення, подано пропозиції стосовно оптимізації витрат підприємства, що, на нашу думку, значно підвищить рентабельність виробництва. Також розглянуто відображення інформації про витрати в звітності.

Управління витратами підприємства поділяють на етапи. Для ефективного здійснення усіх етапів управління витратами надзвичайно важливо, щоб результати, отримані під час власне першого етапу були об'єктивним і достовірними. Адже саме за результатами бухгалтерського обліку витрат здійснюють усі наступні етапи управління.

Для прийняття зацікавленими особами адекватних та вчасних рішень щодо існуючої політики управління в процесі антикризового регулювання фінансово-господарського стану істотне значення мають актуальність і якість інформації про плановий та фактичний обсяг витрат, що формується на базі даних бухгалтерського обліку конкретних суб'єктів господарювання. Саме ці дані дозволяють приймати управлінські рішення щодо встановлення ціни на продукцію та доцільність випуску конкретного виду продукції, або надання окремого виду послуги, прогнозування ймовірності настання платіжної кризи суб'єктів господарювання, складання рекомендацій щодо її попередження.

У роботи розглянуто стан обліку витрат на прикладі ТОВ «Строй-Сервис». Підприємство займається будівництвом.

На підприємстві за період, який аналізувався, відбувається ріст майже по всіх показниках. Так зазначаємо, що відбувається поступове зростання чистого прибутку, виручки від реалізації. Однак криза 2014 року не оминула підприємств «Строй-Сервис». Відбулось зниження основних результативних показників, однак вони перевищують показники базового року.

Сучасне облікове забезпечення операцій з відображення доходів, витрат та формування прибутку на підприємстві відповідає загальноприйнятим нормативно-методологічним підходам. Відповідно до наказу про облікову політику ТОВ «Строй-Сервис» бухгалтерський облік здійснюється з використанням Плану рахунків затверджених наказом Мінфіну України № 291 від 30.11.99р., в якому для узагальнення інформації про доходи, фінансові результати та витрати призначені рахунки класів 7 “Доходи і результати діяльності” та 9 “Витрати діяльності”. Бухгалтерський облік формування витрат організований відповідно загальноприйнятих принципів ведення бухгалтерського обліку. Первинний облік формування витрат діяльності відповідає всім правилам та нормам оформлення господарських операцій, використання рахунків для обліку господарських операцій не має в основному відхилень з Планом рахунків бухгалтерського обліку. Використовувана, згідно Наказу про облікову політику, форма реєстрації господарських операцій відповідає загальноприйнятій схемі обліку.

При такій організації обліку власники та управлінці будуть завчасно забезпечені достатньою бухгалтерською та оперативною інформацією для ефективного управління прибутком підприємства.

При перевірці стану обліку та звітності підприємство було виявлено наступні порушення:

- В податкову декларацію з Податку на прибуток за 2014 р. включено акт виконаних робіт на суму 87350 грн. (без ПДВ), оригінал якого відсутній;

- До витрат періоду було включено вартість доставки основних засобів в розмірі 22500 грн. (без ПДВ), яку треба було включити в первісну вартість основних засобів;

- Включено до витрат періоду 2014р. собівартість послуги за якої не визнано доходу на суму 183500 грн.

Розмір недоїмки та можливих фінансових санкцій, які очікують підприємство у разі здійснення перевірки контролюючим органом складає 69670,63грн. Загальна сума до сплати дорівнює 63602,41 грн. Крім цього можуть бути накладені адміністративні штрафи на директора і бухгалтера.

Такі порушення свідчать про необхідність впровадження системи внутрішнього контролю на підприємстві.

З метою підвищення ефективності управління витратами на підприємстві надані наступні рекомендації:

- впровадити запропоновані зміни до робочого плану рахунків;
- переглянути перелік контрагентів з постачання будівельних матеріалів;
- впровадити систему внутрішнього контролю на складі з метою запобігання понаднормового витрачання запасів та ефективної організації виробничого процесу, зокрема економії витрат на послуги митниці;

Скорочення витрат та оптимальне використання внутрішніх ресурсів забезпечуватиме стійку конкурентоспроможність підприємства, покращить його фінансовий стан. В роботі обґрунтовується необхідність застосування комплексного підходу до обліку витрат в системі управління підприємством. Таким чином, ефективне управління витратами забезпечить не лише поліпшення фінансового стану, а й сприятиме збільшенню рівня доходів підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про аудиторську діяльність» [електронний ресурс]: режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>
2. Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. № 996-XIV [електронний ресурс]: режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
3. Кодекс Цивільного захисту України [електронний ресурс] / URL: режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>
4. Наказ Держгірпромнагляд «Про затвердження Типового положення про комісію з питань охорони праці підприємства» [електронний ресурс] / режим доступу: URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0311-07>
5. НП(С)БУ 1 // Все о бухгалтерском учете. – 2012- №8 – 9. – с. 85- 87.
6. Податковий кодекс України от 02.12.2010 № 2755-VI » [електронний ресурс]: режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 "Будівельні контракти [електронний ресурс]: режим доступу: <http://kodeksy.com.ua/buh/psbo/18.htm>
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати" [електронний ресурс]: режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Дохід" [електронний ресурс]: режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" [електронний ресурс]: режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>
11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" [електронний ресурс]: режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>

12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства" [електронний ресурс]: режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>
13. Типове положення про службу охорони праці НПАОП 0.00-4.21-04 [електронний ресурс] / URL: режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1526-04>
14. Типове положення про кабінет охорони праці [електронний ресурс] / URL: режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0458-97>
15. Аврова И.А. Управленческий учет / Аврова И.А. – М.:Бератор – Пресс, 2003. – 176 с.
16. Бондаренко Т.Ю. Витрати на виробництво продукції як елемент формування та розвитку виробничо-господарського механізму / Т.Ю. Бондаренко // «Економічні науки». – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 8 (29). – Ч. 2. – 2011. [електронний ресурс] / URL: режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/en_oif/2011_8_2/9.pdf
17. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 640 с.
18. Войтенко Т. М. Усе про облік витрат на виробничому підприємстві. / Т. М. Войтенко, Н. Д. Вороная. – Х.: Фактор, 2011. – 272 с.
19. Ковтун С. В. Управління затратами. / С. В. Ковтун, Н. Я. Ткачук, С. П. Савлук. – Х.: Фактор, 2007. – 272 с.
20. Верхоглядова Н. І. Фінансовий облік і калькулювання собівартості будівельно-монтажних робіт / Н. І. Верхоглядова // Економічний простір. – 2012. – № 57. – С. 263–268.
21. Гик В. В. Вплив організаційно-технологічних особливостей будівництва на методику та організацію обліку витрат / В. В. Гик // Економічні науки. Сер., Облік і фінанси. – 2011. – Вип. 8 (29), ч. 2.
22. Грешак М.Г., Коцюба О.С. Управління витратами: [Навч.метод.посібник для самост. вивч. дисц.]. – КНЕУ, 2002. – 131 с.

23. Грінченко, А.В. Розмежування понять витрати, затрати, видатки та втрати / А.В. Грінченко // Економічний форум. – 2012. – № 3 / [електронний ресурс] / URL: режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal>
24. Гриньова В.М., Салу М.М. Організація виробництва: підручник [електронний ресурс] / URL: режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/ekonomika/organizatsiya_virobnitstva_-_grinova_vm
25. Грищенко О.В. Понятіє терминов «издержки», «затраты», «расходы», «себестоимость» [електронний ресурс] / URL: режим доступу: http://www.aup.ru/books/m166/2_1/html/
26. Дерій В. Термін “витрати” та його трактування для потреб обліку і контролю / В.Дерій // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 1(26). – С. 154 – 160.
27. Д.Мідлтон. Бухгалтерський облік і прийняття управлінських рішень / Д.Мідлтон. – М.: Аудит, 1997. – 401 с.
28. Задорожний З.В. Внутрішньогосподарський облік в будівництві: методологія та організація: дис. на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук: 08.00.09/ Задорожній Зиновій Михайлович. –Тернопіль, 2007.
29. Кавторєва Я. В. Будівництво: особливості бухгалтерського і податкового обліку / Я. В. Кавторєва – Х.: Фактор, 2009. – 456 с.
30. Костик Т. М. Сутність визнання в обліку доходів і витрат за будівельним контрактом / Т. М. Костик // Наук. вісн. НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.9. – С. 216–220.
31. Котенко Т. Ю. Аналіз витрат як складова управління на підприємствах будівельної галузі / Т. Ю. Котенко // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 6. – С. 118–121.
32. Крушельницька О.В. Управління витратами / Крушельницька О.В. Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей. – Житомир, ЖДТУ, 2005. – 196 с.

33. Николаева С.А. Управленческий учет. Легенды и мифы./ С.А. Николаева, С.В. Шебек – М.: Аудиторско-консалтинговая фирма «ЦБА», 2004. – 288 с.
34. Петрик О. А., Савченко В. Я., Свідерський Д. Є. Організація та методика аудиту підприємницької діяльності: Навч. посіб. / За заг. ред. О. А. Петрик. – К.: КНЕУ, 2008. – 472 с.
35. Погорелов Ю.С. Управління витратами підприємства : навчальний посібник / Ю.С.Погорелов, Л.М.Христенко, А.А. Алєйніков, Г.А.Макухін; за ред. Г.В.Козаченко. – Луганськ: Вид-во «Ноулідж»,2011. – 628с.
36. Проданчук М. А. Стратегічний аналіз витрат як основа прийняття оптимальних управлінських рішень / М. А. Проданчук // Економіка АПК. – 2012. – № 11. – С. 56–63.
37. Пятов М.Л., Смирнова И.А. Доходы и расходы организации: трактовка МСФО [електронний ресурс] / URL: режим доступу: <http://www.buh.ru/document-1204>
38. Р.Ентоні. Учет: ситуации и образцы / Р.Ентоні Дж.Рис. – М.: Фінанси і статистика, 1993. – 560 с.
39. Свірко С.В. Деякі питання сучасної української економічної термінології [текст] / С.В.Свірко// Проблеми формування ринкової економіки. – Вип. 9 – К.: КНЕУ, 2001. – с.463 – 473.
40. Скрипник М.І. Затрати і витрати: проблема трактування понять [електронний ресурс] / URL: режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ptmbo/2009_1/stat26.pdf
41. Сопко В.В. Бухгалтерський облік: Навч. посібник. – [3-е вид.перероб. і доп.] / Сопко В.В. – К.: КНЕУ, 2000. – 578 с.
42. Стратегія підготовки кадрів для запровадження системи внутрішнього контролю та створення служб внутрішнього аудиту в органах державного і комунального сектору України на період 2011 – 2013 роки, затверджена наказом Головкиру від 14.12.2010 р. № 467.

43. Турило А.М., Кравчук Ю.Б., Турило А.А. Управління витратами підприємства: навч. посібник / Турило А.М., Кравчук Ю.Б., Турило А.А. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 120 с.
44. Ч.Г. Хорнгрен. Бухгалтерский учт: управленческий аспект [Текст] / Ч.Г. Хорнгрен, Дж. Форстер. – М.: Финансы и статистика, 1995. – 415 с.
45. Шим Джей К. Методы управления стоимостью и анализа затрат/ [пер. А.П. Калюжный] / Шим Джей К., Сигел Джоэл Г. – М.: Филинь, 1996. – 344 с.
46. Хэл Р. Вэриан. Микроэкономика: промежуточный уровень / хэл Р. Вэриан. – М.: ЮНИТИ, 1997. – 767 с.
47. Цал – Цалко Ю.С. Витрати підприємства: навч. посіб. / Цал – Цалко Ю.С. – Житомир: ЖІТІ, 2002 – 600 с.
48. Череп А.В. Управління витратами суб'єкта господарювання. Монографія. Ч. I. – 2-ге вид., стереотип. – Х.: ВД «Інжек», 2007. – 368 с.
49. Філіп (Попович) Л.В. Економічний зміст і класифікація витрат [Текст] / Л.В. Філіп (Попович) // Вісник економіки транспорту і промисловості. – № 36. – 2011. – С. 206 – 211.
50. "Баланс" – сайт періодичного видання: <http://www.balance.dp.ua/>;
51. "Все про бухгалтерський облік" – сайт періодичного видання: <http://www.vobu.com.ua/>
52. "Вісник податкової служби" – сайт періодичного видання: <http://www.visnuk.com.ua/>
53. "Дебет-Кредит" – сайт періодичного видання: <http://www.dtk.com.ua/>
54. "Інтерактивна бухгалтерія" – сайт щоденної електронної газети: <http://www.interbuh.com.ua/ua/>;
55. "Податки та бухгалтерський облік" – сайт періодичного видання: <http://www.factor.kharkov.com/>
56. Інформаційний портал в сфері обліку – <http://www.buhgalter911.com/>;